

2. EBOOK for language education leaders: why language education matters and how technology can increase its impact and reach. Sanako Corporation. Finland. 2020. 30p.
3. Innovating teaching for world class learning. Learning and teaching strategy. Imperial College. London. P. 7
4. Peter A. Facione. (1990) Critical thinking: a statement of educational assessment and instruction of education. The California Academic Press. 20p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-70>

**ADMINISTRATIVE APPROACHES TO PLANNING
THE ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES
OF IMPLEMENTATION OF AN INCLUSIVE EDUCATIONAL
ENVIRONMENT IN AN INSTITUTION OF GENERAL
SECONDARY EDUCATION**

**УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ВПРОВАЖДЕННЯ
ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДІ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Pozniak O. S.   Позняк О. С.

*Graduate Student at the Department of
Special and Inclusive Education
Sumy State Pedagogical University named
after A.S. Makarenko,
Director of the Communal Institution
Sumy Educational Complex No. 16 named
after Oleksiy Bratushka
«Comprehensive school of grades I-III –
preschool educational institution» of the
Sumy City Council
Sumy, Ukraine*

*аспірантка кафедри спеціальної
та інклюзивної освіти
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка,
директор Комунальної установи
Сумський навчально-виховний комплекс
№ 16 імені Олексія Братушки
«Загальноосвітня школа I-III ступенів –
дошкільний навчальний заклад»
Сумської міської ради
м. Суми, Україна*

В умовах процесу модернізації системи освіти сучасний керівник навчального закладу виступає трансформатором оновленого змісту освіти, освітніх технологій, форм та методів навчання, виховання й розвитку особистості, піклується про власну управлінську діяльність, впровадження елементів новизни, оригінальності, тобто всього того, що необхідне для забезпечення реформування освітнього процесу та підвищення результативності управлінської діяльності.

Проте, незважаючи на наукові дослідження та нормативне забезпечення нині постають нові виклики та завдання щодо управління закладами освіти з інклюзивним навчанням. Тільки рішуче налаштований та добре вмотивований керівник наважиться на інновації в закладі. Адже, кожен зміни викликають суперечності та проблеми в організаційних моментах. Тож, у межах дисертаційного дослідження нами було розглянуто питання саме управлінських підходів до планування організаційно-методичних засад впровадження ІОС у ЗЗСО.

Відповідно, для керівників закладів загальної середньої освіти нами був розроблений алгоритм щодо планування організації інклюзивного освітнього середовища:

1. Аналіз стану розвитку закладу: збір статистичних даних; аналіз визначення внутрішніх засобів, позитивних аспектів, слабких сторін, негативних аспектів, можливостей, перешкод та ризиків; аналіз якості роботи закладу; звітування перед батьками про стан справ.

2. Формування цілей, очікувань, пріоритетів розвитку: вивчення інтересів різних груп громади інклюзивного закладу; проведення круглих столів з метою узгодження пріоритетів розвитку; прийняття рішення.

3. Складання плану дій: формулювання завдань; розподіл ролей та обов'язків; поділ діяльності на етапи; визначення критеріїв досягнення мети; перелік ресурсів, необхідних для впровадження конкретних дій.

4. Реалізація стратегії: перегляд реалізованих дій; корекція цілей; моніторинг та обговорення (звітування про реалізацію дій, їх наслідки); оцінювання відповідності досягнутих результатів визначеним критеріям; формування подальших стратегій [2, с. 106].

В рамках цієї проблеми актуальним є використання керівником закладу освіти потенціалу інформаційного менеджменту, що передбачає застосування автоматизованих інформаційно-пошукових та інформаційно-довідкових систем, Інтернет-технологій, управлінських інформаційних систем, кейс-технологій, телевізійно-супутникових мережевих технологій в поєднанні з телекомунікаційною підтримкою управлінського процесу, інформаційних ресурсів глобальної мережі. Інтернет, створення банків нормативно-директивної інформації, тематично-орієнтованих баз релевантних даних тощо [1, с. 287].

Для ефективної організації ІОС у ЗЗСО нами було використано технології «Стіни, які говорять» (оригінальна назва – Talking Walls), що забезпечує дитині можливість бути повновладним господарем свого персонального простору. Сутність технології полягає в тому, що дитина, отримуючи потрібну інформацію, має право планувати свою діяльність, конструктивно використовувати інформаційний ресурс. Стіни можуть зберігати інформацію, що відтворює процес набуття знань. Отже, вільний простір на стінах класу використовується педагогами для

призначення, наприклад, кращого запам'ятовування нових слів з певної теми «Стіна слів», відображення процесу виконання проєктів, демонстрації дитячих робіт, «Правила» класу тощо.

Управлінську діяльність у закладі загальної середньої освіти радили експериментальній групі здійснювати за принципами *Antireid* – збільшення ефективності функціонування закладу освіти шляхом модернізації його організаційних процесів – в управлінському менеджменті рекомендували здійснювати завдяки:

активізації інноваційної діяльності педколективу;

реалізації науково-педагогічних експериментів, як-от:

– запровадження проєктно-цільової організації управління освітнім процесом «Школа рівних можливостей»;

– «Реалізація інтегрованого підходу в початковій освіті в контексті Концепції Нової української школи»;

– «Healthy Schools: заради здорових і радісних школярів» (Всеукраїнська програма за підтримки Центру «Розвиток КСВ» та Mondelēz International Foundation) <https://www.facebook.com/groups/497926834016801/hashtags>

З метою допомоги членам адміністрації закладів загальної середньої освіти, освітянам, батькам у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в роботу запущено портал «Україна. Інклюзія. Система автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів» <https://ircenter.gov.ua/>

В експериментальній групі освітніх закладів рекомендували дотримуватися бенчмаркінгу, інструмент для оцінки та порівняння ефективності для досягнення постійного покращення. Він є частиною загального процесу управління якістю і включає такі ключові елементи:

– зосереджено на процесах, а не на результатах;

– заохочує обмін інформацією

Бенчмаркінг дозволяє дати відповідь на такі питання:

• Як ми працюємо у порівнянні з іншими?

• До чого ми повинні прагнути?

• Хто працює найкраще у визначених напрямках?

• Яким чином їм це вдається?

• Як ми можемо застосувати те, чим користуються інші?

• Як нам стати кращими кращих? [3, с. 176].

До *організаційних засад створення ІОС* на рівні керівництва нами віднесено :

• ресурсне забезпечення потреб інклюзивної освіти: нормативно-правове, програмно-методичне, інформаційне, матеріально-технічне;

• впровадження нових організаційно-методичних засад в структуру та освітній процес різних типів закладів загальної середньої освіти;

- створення безбар'єрного фізичного освітнього простору, задля комфортного перебування в закладі учнів з ООП (ліфти, пандуси, підйомники, відповідне освітлення, шумоізоляція, тощо);
- створення універсального дизайну та розумних пристосувань у закладах освіти, що має на меті забезпечення особистісно-орієнтованого навчання, в якому може реалізуватися та досягти ситуації успіху кожна дитина, незалежно від її можливостей.

До *методичних засад*, на нашу думку, належать:

- адаптація і модифікація навчальних програм, навчальних матеріалів, методики їх подачі, адаптація і модифікація оцінювання навчальної діяльності, тощо;
- організація спеціальної методичної та психологічної перепідготовки педагогів для роботи в інклюзивних класах, подолання соціальних та психологічних бар'єрів у свідомості педагогічних працівників у зв'язку із відсутністю досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах;
- впровадження в закладах освіти педагогіки партнерства, яка передбачає спілкування всіх учасників освітнього процесу, їх командну взаємодію на досягнення результату, що веде до встановлення сприятливого соціального та емоційного клімату в колективі;
- введення в педагогічні колективи нових педагогічних фахівців для створення команд супроводу та забезпечення фахової допомоги дітям з особливими освітніми потребами під час інклюзивного освітнього процесу;
- проведення широкої роз'яснювальної роботи серед батьків класу щодо навчання «особливих дітей у класі»;
- здійснення плану заходів щодо соціалізації учнів з особливими освітніми потребами до умов освітнього середовища закладу освіти;
- організація системної корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами фахівцями спеціальної педагогічної освіти із врахування рекомендацій індивідуальних програм розвитку, особливостей індивідуального розвитку та рівня соціалізованості до загальноосвітнього простору.

Розглянуті управлінські підходи зосереджуються в основному на операційно-цільових аспектах діяльності інклюзивного закладу освіти. Проте, не менш значущою для його системного інноваційного розвитку є реорганізація роботи з педагогічним колективом закладу на принципах людиноцентризму, демократизації та продуктивної співпраці.

Таким чином, визначення управлінських підходів до планування організаційно-методичних засад впровадження ІОС у ЗЗСО передбачає реалізацію алгоритму планування, упровадження інформаційного менеджменту, планування організаційних та методичних засад, реорганізацію роботи педагогічних кадрів на фундаменті особистісної

вмотивованості і готовності керівника закладу до впровадження цього процесу у закладі загальної середньої освіти [7, с. 120].

Література:

1. Бондаренко Ю., Воротинцева О. Мережева форма здобуття освіти як модель реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для дитини з порушеннями інтелектуального розвитку. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Суми. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. № 7(101). С. 286-297.

2. Нечипоренко В. В., Ястребова В. Я. Розвиток професійної готовності менеджерів освіти до системної організації інклюзивного навчання в Новій українській школі. Науковий журнал Хортицької національної академії. Випуск 1(1), 2019. С. 104-121

3. Olena Pozniak, Yuliia Bondarenko (2022). Organizational Features of Creating an Inclusive Educational Environment in General Secondary Education Institutions. Continuous education: current discourses: monograph. Publishing House of University of Technology, Katowice, (49), 172-181. ISBN 978-83-963977-3-7 DOI:10.54264/M004

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-71>

THE PRIORITY DIRECTIONS OF INNOVATIVE ACTIVITY OF THE MODERN TEACHER

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА

Tolkova T.M.   Толкова Т. М.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
independent researcher
Kamianets-Podilskyi, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук,
незалежний дослідник
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

Відповідно до «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року», Закону України “Про інноваційну діяльність”, «Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», «Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» розвиток сучасної української системи освіти вимагає нових, інноваційних підходів, напрямів та методів, які б підвищували якість, ефективність та результативність навчального процесу, сприяли формуванню особистості, здатної до творчості, мобільності,